

Steffen legger opp — s. 41

WVG

Nr. 24
Utgitt
2. mars
1988
Ukr. 9
Kr. 6,00

**OKER
BEST!**

QUISLINGS JUSTIS- MINISTER

*- Det gjør
vondt å se
TV-serien*

■ ■ Quislings justisminister Sverre Riisnæs unngikk dødsstraff i 1945 ved å bli erklært sinnssyk. Den fryktede NS-ministeren «sonet» 13 år på Reitgjerdet psykiatriske sykehus. I dag er han 90 år, åndsfrisk og følger intenst med i NRKs Quisling-serie. Riisnæs beundrer fortsatt Quisling som var «det norske av det norske».

● SIDE 27 og 28

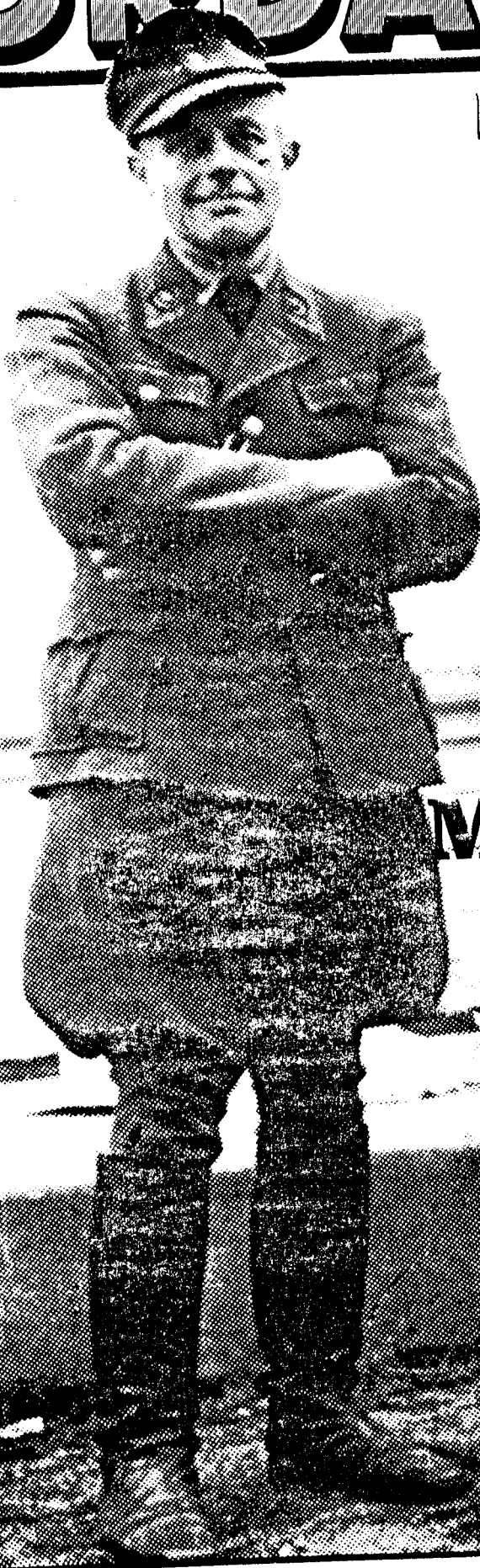
Foto: MORTEN AASBLØ

Bankpalasser for fall — s. 18 og 19

LØRDAGS

14
SIDER

VG 5/3-88

VG møte med

Quislings

JUSTIS- MINISTER

Som et spøkelse fra fortiden er Quisling dukket opp på våre TV-skjermer. Mannen, saken — og oppgjøret med våre landssvikere, som tok makten i Norge under tyskernes okkupasjon. Ikke alle er døde.

To av førerens «ministre» lever i beste velgående. Den ene, Quislings fryktede «justisminister», Sverre Riisnæs (bildet), er i sitt 90. år meget andstrisk, og så engasjert i NRKs Quisling-serie at mange kanskje vil finne det patallende at han unngikk dødsstraff ved å bli erklært sinnssyk den gangen i 1945... Lørdags-VG har truffet ham denne uken.

BLA OMI

I et lite værelse på et aldershjem utenfor Oslo sitter Quislings justisminister Sverre Riisnæs (90) og følger intenst med i NRKs Quisling-serie. Den tidligere så fryktede NS-ministeren nærer fortsatt stor beundring for sin tidligere sjef, som han karakteriserer som «det norske av det norske».

en gammel nazist

5/9-88

SER TILBAKE

Det jeg har sett av Quisling-serien foreløpig, gjør meg bare deprimert og nedfor. Det er trist å måtte være vitne til all den nedrakkingen av Føreren. Vidkun Quisling var det norske av det norske.

Quislings justisminister, Sverre Riisnæs (90), har vanskeligheter med å skjule følelsene der han sitter på aldershjemmet utenfor Oslo og ser tilbake på krigsårene. En av okkupasjonstidens mest fryktede nazister er i dag en vital og velorientert 90-åring — levende opptatt av alt som rører seg i samtiden.

I sofaen i det hjemmekoselige værelset ligger ferske avisutklipp, sammen med Erik Dammanns siste bok og kassetter med klassisk musikk. Riisnæs snakker rolig og veloverveid om årene da han stod i sentrum for det politiske liv i Norge. Det er vanskelig å få øye på den fryktede nazisten som like etter krigens slutt unnagikk dødsdom ved å bli erklært sinnssyk.

Heldig

— Jeg var heldig. De klarte ikke å få noen dom på meg. Jeg har mye å takke overlege Jon Leikvam for, som hadde oss til observasjon etter krigens slutt. Han reddet livet mitt, forteller Riisnæs, som tilbrakte nesten 13 år på Reitgjerdet i Trondheim før han kom ut under tilsyn.

Okkupasjonstidens justisminister snakker fortsatt varmt om sin tidligere sjef, som han konsekvent kaller Føreren. Fra høsten 1941 frem til krigsslutt i april 1945 var han Quislings justisminister.

— Jeg hadde et nært samarbeid med Føreren. Han var en karismatisk og arbeidsom sjef. Nøysom på alle måter. Jeg husker godt da jeg fikk en liten korreksjon av Føreren etter at han hadde fått vite at jeg hadde «fløttet» meg med rømmegrøt under et oppdrag i Tromsø. Selv levde han nærternt ute på Gimle. Han var nærmest avholdsmann. Tok til nød et glass rødvin til maten.

Sverre Riisnæs hadde også sine små kontroverser med sin sjef.

— Jeg husker f.eks. den gangen Føreren kom inn på mitt kontor, lente seg truende over mitt skrivebord og forlangte at jeg skulle sette biskop Eivind Berggrav under tiltale. Under protester forsøkte jeg å forklare at vi ikke hadde noe juridisk grunnlag for å arrestere ham. Føreren ba om den første omgang, forteller Riisnæs.

Sverre Riisnæs kommer fra Vestlandet og vokste opp i et svært tyskervennlig miljø.

— Jeg minnes en gang under første verdenskrig. Far hadde tatt oss med ut på fjorden, og i et filosofisk øyeblikk kom han med følgende formaning:

— Glem ikke at i dag står vår stammes kamp for livet.

Sverre Riisnæs gjorde karriere som jurist, og ble i 1934 statsadvokat i Buskerud og Oppland. Som statsadvokat møtte han en gang på 30-tallet kong Haakon.

TRIVES: Quislings fryktede justisminister, Sverre Riisnæs (90), trives utmerket på aldershjem. — Folk er gode mot meg her, sier Riisnæs. Foto: MORTEN AASBØ

Riisnæs sier at møtet med kong Haakon var med på å knytte ham nærmere til nasjonalsosialismen.

Skuffet

— Jeg vet det grenser til majestatsfornærmelse, men kong Haakon skuffet meg med sitt voldsomme hat mot Tyskland og tyskere, sier Riisnæs, som meldte seg inn i NS sommeren 1940.

Hjemmefrontens likvidasjon av den forfattede politilederen av den forfattede politilederen Karl Marthinsen våren 1945, og hevaksjoner da makthaverne henrettet ni motstandsmenn, vil Riisnæs nødig kommentere. Han var personlig til stede på Akershus under eksekusjonen, og skjøt vilt med sin pistol mot de norske patriotene.

Derimot letter han gjerne litt på sløret omkring de dramatiske døgnene ute på Skallum gård i Bærum, hvor Riisnæs hadde forskanset seg sammen med statsråd Jonas Lie og fylkesfører Henrik Rogstad de dramatiske maldagene 1945.

— Jeg husker jeg ble oppringt av Fuglesang (Quislings propagandaminister), som innstendig bad meg komme til Gimle ute på Bygdøy, hvor Føreren hadde samlet sine ministre. Jeg avslo tilbudet og forklarte at jeg helst

vilde dø i ensomhet hjemme. To dødspiller lå klare foran meg, forteller Riisnæs.

I stedet ble han oppsøkt av en del frontkjempere som overtalte ham til å bli med til Skallum gård 7. mai, hvor det var gravd ut solide bunkere.

— Jeg husker ikke så mye av dagene der ute, bare at det ble drukket tett hele tiden.

Gav opp

Først 11. mai overgav Riisnæs seg til Milorg-folkene som holdt vakt rundt Skallum. I full uniform ruslet han bort til vaktene med et hvitt lommetørkle høyt hevet over hodet. Tilbake i bunkeren lå Rogstad død med to skudd i kroppen, ved siden av Jonas Lie, som hadde tatt til seg store kvanta av alkohol og piller.

Etter 13 år på Reitgjerdet psykiatriske sykehus, livnærte Riisnæs seg både som fisker og småbruker. Han har også et lengre opphold i Østerrike bak seg. Mange har stilt seg svært skeptiske til legenden «sinnssyke»-stempel på Quislings justisminister.

I dag virker han tilsynelatende svært så harmonisk og frisk.

— Jeg har det fint her på aldershjemmet. Kan bare huske en

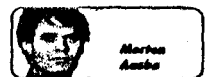
vond episode, hvor en av de andre bad meg forsvinne fra hjemmet og Norge. Men han angret seg dagen etterpå, og kom inn for å beklage det hele.

«Føreren hundses»

Sammen med Quislings propagandaminister, Rolf Fuglesang, er Riisnæs den eneste av Quislings ministre som fortsatt er i live. Riisnæs sier han har truffet Fuglesang ved et par anledninger de siste årene.

I morgen kveld vil han sitte klestret til TV-skjermen når annen del av Quisling-serien blir vist.

— Jeg må jo innrømme at denne Kvaalem er en stor skuespiller. Stemmen skiller seg noe fra Føreren, sammen med enkelte geberder som jeg ikke kjenner igjen. Men det gjør vondt inni meg når jeg ser hvordan Føreren blir hundset med under rettssaken. Han hadde to aktorer mot seg. Også lagmann Solem var på aktorats side. Føreren fikk ingen fair rettsbehandling.

Morten Aasbø